

Abstrakt

Předložená disertační práce se zabývá tématem organické paměti, její definicí a funkcí, a stejně tak i jejími pojetími z různých historických hledisek. Užívám pojem „organické paměti“ ve vztahu k autorům, kteří se tímto tématem již dříve zabývali (Elsasser 1987, Otis 1994, Barbieri 2003) a dále i jako pojem, který představuje paměť jinou než neuronovou/mozkovou.

Obecné metafory paměti (v tomto případě paměti neuronové) jsou zásadně spojeny s pojmy jako úložiště, matice či místo. Pro spíše materialisticky založená pojetí paměti je navíc příznačné, že různé stavy jako emoce či vlastnosti mysli mohou být konkrétně lokalizovány v mozku. Na druhou stranu někteří filosofové popisovali paměť jako primárně časovou entitu bez konkrétní závislosti na hmotě či místě. Otázka organické paměti byla živá již v biologii 19. století, spojena především s filosofií lamarkismu (Hering 1870, Haeckel 1876, Butler 1910). Představy o organické paměti se v té době pohybovaly mezi vitalistickými a spíše materialistickými koncepcemi: v těch prvních byly buňkám či částčkám paměti přisuzovány psychologické atributy; ty druhé byly založeny na fyzikální či karteziánské doktríně a popisovaly paměť jako lokalizovatelné úložiště stop či fyzikálních vln.

Nejdeterminističtější koncepce paměti jsou zakořeněny v metafoře počítače, i tyto metafory zásadně ovlivňují dnešní přírodní vědy. Naopak metafora paměti jako hologramu či neuronové sítě nabízí na zkušenosti závislou paměť, kde zkušenost zahrnuje facilitační procesy, které zjednodušují vznik jistých konfigurací a informace je radikálně distribuovaná.

Má vlastní koncepce založená na jazykové metafoře života je inspirovaná pracemi Markoše (2002, 2009), Elsassera (1987) a Barbieriho (2003) a snaží se zbořit ideu organické paměti jakožto pouhého úložiště v podobě DNA. Začínaje na úrovni DNA samotné a na úrovni jejích výstupů, má koncepce dále zdůrazňuje tvorbu engramů epigenetické paměti ve formě diakritiky, která je prepisovatelná a zcela mění význam původního textu. Poslední zmiňovaná koncepce organické paměti se týká paměti vývojové, která je aktivována po stádiu fylotypu a je modulárního charakteru. Ačkoli je zásadně závislá na přepisu *Hox* genů, představuje paměť bez úložiště.

Závěr mé práce tvoří koncepce založená na jazykové metafoře, která je sama založena na rozdíly mezi přirozeným a transcendentním světem a rozdíly mezi čtením a vykonáváním programu. Význam genetických reprezentací je pak role, způsob užití v jazykové hře; význam není tvořen samotnou reprezentací, ale praxí, implicitními pravidly jazykových her.